

گزارش

احسان احمدی

روزنامه‌نگار

پرنده در گفت‌وگو با «آتیه‌نو» در تشریح فعالیت‌های بازرسی کار در سال ۱۴۰۲ بیان کرد: «در سال گذشته با تلاش ۸۰۰ نفر از بازرسان کار حدود ۴۰۰هزار مورد بازرسی کار در سطح کشور انجام شد؛ به عبارتی همکاران ما در حوزه بازرسی وزارت کار با تمام توان بهره‌برداری در این حوزه را به کار گرفته‌اند.» او همچنین توضیح داد: «بازرسان کار در طول روز با حداکثر استفاده از زمان، کار گاه‌های مختلفی را مورد بازدید قرار داده و همه موارد موردنظر قانون کار را به‌ویژه در حوزه ایمنی کار بررسی می‌کنند. حقوق و مزایا، لیست بیمه، ایمنی کار، کمیته حفاظت و موضوعات مختلفی از جمله موارد مورد توجه بازرسان کار در جریان بازدیدهای کارگاهی است.»

ایمنی کار گاهی، وظیفه فعالان حوزه کار

مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون افزود: «مقام معظم رهبری پنجم اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۳ در دیدار با جامعه کارگری بر موضوع ایمنی نیروی کار تأکید خاصی داشتند. این قوت قلبی برای ما در وزارت کار است که علاوه بر استفاده از ظرفیت‌های قانونی، این مهم را به عنوان یک اقدام ارزشمند دنبال کنیم.» پرنده ادامه داد: «ما در راستای حفظ و صیانت از نیروی کار هر کاری را در حد توان انجام خواهیم داد. در واقع فعالان حوزه کار و تولید، باید ایمنی کار را به عنوان یک وظیفه در قبال یکدیگر مورد توجه داشته باشند.» او تأکید کرد: «ایمنی در محیط کار، منزل، اماکن عمومی و هر

گزارش

سیدمرتضی رازق کریم

کارشناس حقوق و روابط کار

بر اساس نظر کارشناسان حوزه ایمنی و با توجه به آمار تشریحی حوادث ناشی از کار، بی تفاوتی و سهل‌انگاری برخی کارفرمایان در رعایت اصول ایمنی و بهداشت کار، ناآگاهی برخی کارگران از اصول اولیه ایمنی و بهداشت کار و عدم توجه به رعایت موارد ایمنی و همچنین خلأ نظارت و بازرسی در محیط کار را می‌توان به عنوان دلایل اساسی رخداد حوادث شغلی به‌شمار آورد. دلایل اشاره شده در شرایطی علت وقوع حوادث کار محسوب می‌شوند که اولویت‌های حوزه ایمنی کار، هم‌زمان به عنوان الزام قانونی و اخلاقی شناخته می‌شود.

نقش مؤثر نیروی کار در چرخه تولید و ارائه خدمات و تأثیرپذیری شرایط بازار کار از فعالیت کارگران به عنوان یکی از پایه‌های اصلی حوزه تولید و صنعت، ارائه آموزش‌های ایمنی تخصصی مرتبط با انواع مشاغل و توسعه ایمنی کارگاهی را توجیه‌پذیر می‌کند.

در واقع با تحقق شرایط ایمنی کار است که می‌توان انتظار بهبود وضعیت ایمنی کار، افزایش بهره‌وری تولید و سلامت نیروی کار را داشت.

تفاوت الزامات ایمنی و آموزش

محیط‌های کار شامل افراد با سوابق، تجربه‌ها و مسئولیت‌های متفاوت است؛ از کارگران تازه‌وارد گرفته تا کارگران کارمندانی با سوابق بالاتر و تجربه بیشتر که الزامات ایمنی مرتبط با هر یک متمایز است. مثلاً کارگران خطوط تولید ممکن است به آموزش در مورد عملکرد ماشین‌آلات و شناسایی خطر نیاز داشته باشند، در حالی که کارکنان اداری بیشتر به آموزش ایمنی و تخصصی در حوزه ارگونومیک و موارد اضطراری نیازمندند.

این تفاوت در ماهیت کار و نوع خطرات موجود در فضای کارگاهی تنوع آموزش‌های فنی، مهارتی و ایمنی را برای نیروی کار الزامی می‌کند.

مسئولیت اخلاقی کارفرمایان

بر اساس الزامات قوانین و مقررات حوزه کار، کارفرمایان موظف‌اند تا محیط کار را طبق مقررات ایمنی و بهداشت کار برای فعالیت کارگران و کارکنان ایمن کنند. با این حال، رعایت اصول ایمنی به تنهایی کافی نیست و از نظر اخلاقی باید اطمینان حاصل شود که نیروی کار، آموزش ایمنی هم‌راستا

مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

بیش از یک میلیون بازرسی در ۵/۲ سال انجام شد

«احمد رضا پرنده» مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ضمن تأکید بر توسعه فعالیت‌های حوزه بازرسی کار در بخش‌های مختلف، گفت: «حوزه بازرسی کار وزارت تعاون در

مکانی باید مورد توجه قرار گیرد. علاوه بر آسیب‌های جسمی و روحی ناشی از حوادث کار، به دنبال عدم رعایت موارد ایمنی کار و رخداد حادثه، در حوزه مسائل مالی نیز چالش‌هایی برای نیروی شاغل، کارفرما، بیمه‌های اجتماعی و سیستم درمانی به‌وجود می‌آید.»

اولویت نیروی انسانی در حوزه کار

پرنده با اشاره به اینکه برای ما در حوزه فعالیت وزارت کار و بخش بازرسی، نیروی انسانی یا نیروی کار نسبت به مسائل مالی این حوزه از درجه اعتبار بسیار بالاتری برخوردار است، گفت: «اما هر دوی این موارد باید مورد توجه قرار گیرند.» اداره بازرسی کار وزارت تعاون بر حسب وظیفه‌ای که نسبت به نظارت بر اجرای قوانین و مقررات در کارگاه‌ها دارد، فعالیت‌های بازرسی این حوزه را انجام می‌دهد. او در ادامه بیان کرد: «همچنین به استناد ماده (۹۵) قانون کار مسئولیت اجرای مقررات ایمنی و تأمین شرایط ایمن کارگاهی برای فعالیت نیروی کار بر عهده کارفرماست، اما نظارت عالیه در حوزه‌های ایمنی و بهداشت کار بر عهده دستگاه‌های مختلفی نظیر وزارتخانه‌های کار و بهداشت قرار دارد.»

فعالیت ۲۶هزار کمیته حفاظت ایمنی

مدیرکل بازرسی وزارت کار در ارتباط با شعار سال گفت: «یکی از موضوعاتی که به‌ویژه با توجه به شعار سال در حوزه مشارکت مردم در تولید می‌تواند راهگشا باشد، توسعه کمیته‌های حفاظت ایمنی در کارگاه‌هاست. بر اساس قانون تمامی کارگاه‌های بالای ۲۵ نفر باید دارای

مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

ضرورت تربیت کارشناس ایمنی و بهداشت

پرنده با تأکید بر اهمیت افزایش نیروی کارشناس متخصص در حوزه ایمنی و بهداشت حرفه‌ای بیان کرد: «به نظر می‌رسد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همچنین مراکز دانشگاهی سطح کشور نیز باید در راستای جذب و تربیت دانشجویان رشته ایمنی و بهداشت کار فعالیت کنند. قطعاً واحدهای کارگاهی تولیدی و اقتصادی برای فعالیت در حوزه ایمنی و دارا بودن کمیته‌های حفاظت و ایمنی باید از نیروهای متخصص دانش اوخته در حوزه‌های ایمنی و بهداشت کار بهره‌مند باشند.»

او اضافه کرد: «البته در حال حاضر نیز دانشجویان رشته‌های ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در سطح دانشگاه‌ها مشغول به تحصیل هستند، اما به دلیل نیاز فضای کار و تولید کشور به وجود نیروی تحصیلکرده در این حوزه، توسعه تربیت علمی این بخش از نیروی کار الزامی است. در واقع جذب دانشجویان در رشته‌های علمی و تربیت نیروی متخصص حوزه ایمنی و بهداشت حرفه‌ای نباید مختص کلانشهرها باشد و این مهم در بسیاری شهرها باید ترویج داده شود.»

اشتغال

۹

atiyeno.ir

یادداشت

حوادث کار در کارگاه‌های پرخطر

شهرام غریب

کارشناس ارشد ایمنی و بهداشت کار

کارگاه‌های دارای ریسک بالای خطرات منجر به حوادث کار اصطلاحاً با نام «کارگاه‌های پرخطر» شناخته می‌شوند. ابتدایی‌ترین سهل‌انگاری در چرخه کار این کارگاه‌ها زمینه بروز حوادث شغلی و آسیب جدی به نیروی کار را فراهم می‌کند. به عبارتی با توجه به احتمال بالای رخ‌دادن حوادث کار در کارگاه‌های پرخطر، در صورت وقوع حادثه کارگران، خانواده نیروی کار، کارگاه مربوطه و سازمان بیمه اجتماعی حمایت‌کننده به‌صورت هم‌زمان متحمل آسیب‌ها و هزینه‌هایی خواهند شد. حتماً انجام بازرسی‌های کار ادواری را می‌توان یکی از راهکارهای کاهش خطرات در کارگاه‌های پرخطر به‌شمار آورد. افزایش نرخ بازرسان کار و کاهش دوره بازرسی از کارگاه‌ها به‌ویژه کارگاه‌های پرخطر، ضمن تضمین صیانت از سلامت و ایمنی نیروی کار منافع کارفرما و سازمان تأمین اجتماعی را به عنوان بیمه‌گر اجتماعی پایه نیروی کار تأمین می‌کند. همچنین در حوزه ایمنی و پیشگیری از حوادث، «تجهیزات» موضوعی بسیار تأثیرگذار محسوب می‌شود. تجهیزات ایمنی باید از نظر توان و جنسیت دارای رتبه‌های مشخص و گواهی متعبر از ارگان‌های دارای اعتبار باشد. در واقع تجهیزات باید براساس استانداردهای مشخص و مورد پذیرش در محیط کارگاه مورد استفاده قرار گیرد. البته بازدیدهای منظم و دوره‌ای از تجهیزات ایمنی و بررسی سلامت این دستگاه‌ها و ابزار برای استفاده در محیط کار و نیروی کار بهره‌مند از این تجهیزات از دیگر موارد مؤثر در کاهش رخداد حوادث شغلی به‌ویژه در کارگاه‌های پرخطر است.

از بُعد دیگر موضوع آموزش‌های حوزه ایمنی به عنوان ویرترین سازمان‌ها و کارگاه‌ها باید براساس نوع کار، پیشرفت مرحله‌ای پروژه‌ها و سبک رفتاری در محیط کار تدوین و اجرا شود. افراد با ورود به محیط کار باید فضای کارگاه و خطرات را بشناسند و فراگیری آموزش‌های تخصصی در دستور کار باشد. نیروی کار علاوه بر آموزش‌های ایمنی باید مطابق تخصص خود، آموزش‌های لازم را ببینند. مانند دیگر شاخص‌های پیشگیری از حوادث کار، آموزش‌های ایمنی نیز باید به طور خاص در کارگاه‌های پرخطر مورد توجه قرار گیرد. از آنجا که بخشی از منابع تأمین اجتماعی در راستای پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری و از کارافتادگی ناشی از حوادث کار و حمایت از کارگران بیمه شده و خانواده آنان صرف می‌شود، طبیعتاً بازرسی دوره‌ای ایمنی کارگاه‌ها زمینه‌ساز کاهش حوادث شغلی شده و سربار هزینه‌های این سازمان را کاهش می‌دهد. با توجه به نبود تناسب لازم بین تعداد بازرسان کار و کارگاه‌های فعال پرشمار سطح کشور، رشد کمی بازرسان کار به تعداد مورد نیاز باید در دستور کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان متولی حوزه بازرسی کار قرار گیرد. این بازرسان باید در بازدیدهای دوره‌ای و متوالی از کارگاه‌های مختلف به‌ویژه کارگاه‌های پرخطر، از ظرفیت‌های بالقوه ماده (۱۰۵) قانون کار برای الزام کارفرمایان به رعایت اصول ایمنی نهایت بهره را ببرند.

طبق ماده (۱۰۵) قانون کار، با احتمال تشخیص وقوع حادثه و یا بروز خطر توسط بازرس کار یا کارشناس بهداشت حرفه‌ای، بازرسان کار یا کارشناس بهداشت حرفه‌ای مکلف‌اند مراتب را در کوتاه‌ترین زمان و به صورت کتبی به کارفرما یا نماینده او و به رئیس مستقیم خود اطلاع دهند. در واقع استفاده درست از ظرفیت‌های این ماده قانونی می‌تواند در شناخت گلوگاه‌های خطر و نقاط حادثه‌خیز کارگاهی کاربرد داشته باشد؛ چراکه موضوع اساسی در حوزه ایمنی کار، شناسایی احتمال وقوع حادثه در راستای پیشگیری از حوادث کار است. «شناسایی احتمال بروز هر نوع حوادث کار» یکی از وظایف اصلی بازرسان کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است. در راستای اقدامات مناسب برای کاهش خطرات و ریسک رخداد حوادث شغلی، قبل از هر چیز باید نقاط حادثه‌خیز و شرایط احتمال وقوع خطر در کارگاه‌ها شناسایی و نسبت به رفع آن‌ها اقدام شود. در واقع این پیشگیری است و مراتب پایین‌تری نسبت به جبران دارد. مطابق با قوانین و مقررات حوزه کار و تأمین اجتماعی، جبران خسارات ناشی از حوادث کار برای کارگران بیمه شده برعهده سازمان تأمین اجتماعی است. به این واسطه جلوگیری از حوادث کار و کاهش آسیب‌های ناشی از آن، زمینه کاهشی شدن هزینه‌های این سازمان در حوزه مربوطه را به دنبال خواهد داشت. در نهایت اینکه اقدامات پیشگیرانه از حوادث کار به‌طور ویژه در حوزه فعالیت کارگاه‌های پرخطر از درجه اهمیت بالایی برخوردار است.